Alexandru Popescu
prof. univ. Cluj

CULTURA CREȘTINA

REVISTĂ LUNARĂ.

Anul XIII. Iunie Nr. 6.

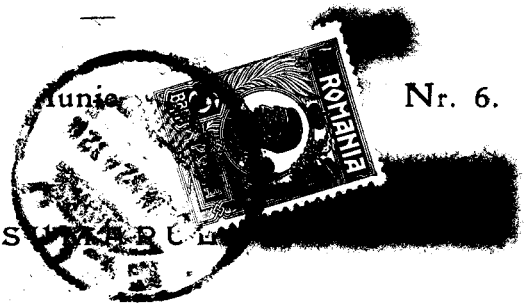

ACTUALITĂȚI: Dr. IOAN COLTOR: Astra la București.

PAGINI DE ISTORIE: Dr. AL. LUDOVIC TĂUTU. Sfântul Nichita de Remesiana.

RUBRICA HOMILETICĂ: Prof. Iuliu Maior: Predică pe Dumineca tuturor sfinților. — Tellus: Dumineca a II-a după Rusalii. — I. C.: Predică pe Dumineca III după Rusalii. — I. B.: Predică la nașterea Sfântului Ioan Botezătorul.

INSEMNĂRI: X.: Fără comentar.

CĂRȚI. „Doctorul Năzdrăvăn". — „Despre rugăciune". — „Despre misiuni". — „Sfinții Părinți. Ce spun ei despre Papa?" — „Credința mea". — „Unirea Românilor din Șeitin și jur".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Blaj.

Tipografia Seminariului teologic gr.-cat.

Prețul acestui număr: 12 Lei.

Anul XIII. Iunie. Nr. 6.

Cultura Creștină

apare lunar.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . 100 lei.
Pe șease luni 50 lei.

Redacția și Administrația
Blaj (Transilvania).

Comitetul de editură și redacție

Dr. Ioan Bălan, Dr. George Bob, Ioan Boroș, Dr. Nicolae Brînzeu, Dr. Alexandru Ciplea, Dr. Ioan Coltor, Dr. Elie Dăianu, Dr. Ioan Ferenț, Dr. Anton Gabor, Dr. Ioan Georgescu, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Tit Malaiu, Dr. Dumitru Manu, Dr. Ioan Marianescu, Dr. Gheorghe Miculaș, Dr. Alexandru Nicolescu, Dr. Zenovie Pâclișanu, Dr. Grigorie Pop, Septimiu Popa, Dr. Iacob Radu, Ștefan Roșianu, Dr. Ioan Sâmpăleanu, Dr. Augustin Tatar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul XIII. Iunie 1924. Nr. 6.

CULTURA CREȘTINĂ

revistă lunară

Redacția și Administrația: Blaj (Transilvania).

Abonamentul: Pe an . . . 100 lei. Pe șase luni . 50 lei.

Redactor responzabil: Dr. Victor Macaveiu BLAJ.

Actualități.

Astra la București.

In ceasurile grele cari au urmat după nenorocirile dela Pirotehnie, când *părea* că se sgudue întreagă încrederea acestei țeri în marile ei meniri din Răsărit, ca un curaj de mângăere pentru sufletele tuturor, ca o indicație a drumului de urmat, ca să putem reveni, între hotarele largi de azi ale României, la admirabila unire în cuget și în simțiri, cum era când ne divizau nefirește le granițe ale împărățiilor prăbușite, ca un semn din cer a fost serbătoarea *Astrei* noastre la București.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sătenii noștri, cântecele noastre, preoții, arhiereii, intelectualii Ardealului, portul de pe Mureș, din Bănat, din Bihor din Maramureș, dansurile, credința, sănătatea, nădejdile și amintirile noastre toate au plecat la București, ca să aprindă în mințile înghețate ale unora speranțe, din cari am trăit totdeauna, ca să delăture o umbră de îndoială din inimile altora: că s'ar putea frânge vreodată legăturile pe cari Dumnezeu, le-a strâns, și ca să facă din nou o dovadă cum poate oricând Ardealul stârni ecouri adurmite, ecourile strigătelor de răsboiu, de răsboiul sfânt al unirii tuturor Românilor.

Astra serbătorită în capitala României a voit să desființeze brutalele calomnii de separatism și de ură, a voit să lumineze cu raze de pe bolta ceriului nostru bezna din închipuirile copilărești ale atâtor nebuni, cari au putut crede vreodată că unirea noastră poate fi numai un vis și că împreunarea tuturor provinciilor românești nu este o fuziune, nu este topirea pe veci a tendințelor, a aspirațiilor, a gloriilor, a

activității, a mândriei noastre, în marea aceluiaș triumf național, în viața înviată din sutele de mii de morminte de eroi.

Serbătoarea dela București ne-a dat să înțelegem, cum — peste toate patimile politice, peste sălbătăciile reale și crude ale administratorilor fără pricepere și fără milă și răi ai economiei naționale, peste sfidările nerușinate ale îmbogățiților din aurul scos din creerii munților, pe unde și-au împrăștiat creerii și oasele martirii durerilor românești, peste toată batjocura de care ne încarcă cei cari nu ne cunosc și nu ne cred, — Ardealul curat și tânăr, Ardealul viu și învietor nu s'a schimbat, nu și-a schimbat nici portul, nici graiul, nici inima, nici sufletul. Iar acest Ardeal vestește tuturor celor cari vor să-l asculte, că unitatea sufletească a întregului neam, numai prin cultură, numai prin cultura creștină s'a putut înfăptui cândva, a putut să rămână în zile turburi și poate să ne mântuească și pe viitor.

Astra la București vrea să însemne o trezire definitivă de conștiință în massele largi ale întregului neam, prin afirmarea clară luminoasă a înaltelor simțeminte cari pornind din Ardeal, venind de dincolo de munți au croit drumul drept unde ne mână dumnezeeștile destine ale latinității noastre culte în cuprinsul nemărginit al Orientului Europei.

Asociația transilvană pentru cultura poporului român a fost, alături de bisericuțele noastre, elementul de vitalitate în trupul românismului, adunările ei erau prilejuri înălțătoare de unire și de idealitate, serbători anuale de înviere latină și creștinească, de românism; serbătoarea dela București a readus memoriile admirabile ale trecutului și le-a înfipt la picioarele palatului dela Cotroceni, în mijlocul României, în sufletul capitalei tuturor Românilor.

DR. I. COLTOR.

Pagini de istorie.

Sfântul Nichita de Remeziana.

(La 15 veacuri dela moartea lui).

In 22 Iunie n. avem pomenirea celui mai mare episcop, care l-am avut noi Românii cândva: pomenirea apostolului și a încreștinătorului nostru, Sf. Nichita episcop de Remeziana (Bêla-Palanka) în Dacia Mediterană. Anul morții lui nu-l

BCU Cluj / Central University Library Cluj

știm. Din legătura strânsă, ce există între o lucrare a lui (despre diferitele numiri ale lui Isus Hristos: vezi-o mai jos) și o scrisoare alui Germinius, în care acest episcop din marele centru dela Dunăre, Sirmuim, își justifică credința sa cristologică înaintea unor episcopi, între cari se socotește a fi și sf. Nichita (sub forma coruptă „Nicha"), statorim, că el la a. 366 a fost deja episcop și era activ și pe teren literar. Din o scrisoare a Papei Inocențiu I. știm, că la a. 414 a fost încă în viață. Când va fi murit, nu știm cu siguranță. Mult nu va fi trăit după acest termen, având atunci cam peste 80 de ani.

Afară de acestea două date extreme mai cunoaștem încă despre sf. Nichita data celor două călătorii ale sale la Nola în Italia, a. 399 și 402, când vizită pe episcopul de acolo sf. Paulin de Nola, cu care întreținu strânse relații pretenești. Nu putem nici măcar presupune, unde s'a fi cunoscut sf. Nichita cu aceasta înaltă și nobilă persoană a Apusului, care, mai înainte de convertirea sa la creștinism, fu prefectul Galiilor, om cu multă avere și trecere în societatea romană contimporană. Că aceste vizite ale sf.-lui Nichita, episcopul Daciilor, nu vor fi remas fără influință hotărîtoare asupra spiritului încreștinării al acestor provincii, este lucru de sine înțeles. Din interesul ce-l arată sf. Nichita față de toate inovațiile introduse de Paulin: biserici nuoi, icoane pictate de ale sfinților, cântarea bisericească etc., se pare că le va fi întrodus cu mult zel și la el acasă, în Dacia. Nu e eschis chiar, că sf. Nichita să fi adus preoți și misionari din Italia pentru încreștinarea Romanilor dela Dunăre. Aceasta ni-o sugerează faptul, că sf. Nichita, renapoindu-se în țară, vizitează și mănăstirile din sudul Italiei. (Hydrutum (Ohanto) Lupiae etc., vezi poezia 27 alui Paulin la Hartel, C. S. E. L. t. 30). La tot cazul legăturile strânse ale apostolului nostru cu Apusul, dovedesc, că încreștinarea noastră s'a făcut în spirit roman, în legea romană. De altfel terminologia noastră creștină și legăturile noastre ierarhice cu Roma până în v. IX., ne pun acest lucru afară de orice îndoială.

Precum anul, așa și ziua morții sf.-lui Nichita, ni-e necunoscută. Cel mai vechiu martirologiu apusean, Hieronimianul îl pomenește la 22 lunie, alăturea de prietenul său Paulin. Să fie aceasta ziua morții lui, nu e de crezut; l-au pus aici, din respect față de iubitul său prieten. Dar aceasta dată este de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

sigur foarte veche, căci toate manuscrisele Martirologiului hieronimian o au. Vezi ediția critică a acestui Martirologiu, îngrijită de cei doi mari savanți, Gian-Battista de Rossi — și Mgrs. Louis Duchesne, la ziua numită. — Că în martirologiul roman actual pomenirea lui se citește la 7 Ianuarie, să nu ne mire. Aceasta dată derivă dela Baronius, revizuitorul martirologiului roman, care crezând, că la 22 Iunie, lângă sf. Paulin e vorba de Nichita episcopul de Aquileia („Romana sau Romatiana civitas", fals interpretat de el despre Aquileia), pe al nostru îl puse în mod arbitrar pe ziua de 7 Ianuarie. — Că sinaxarele și mineele grecești nu-l pomenesc de loc, asemenea nu e lucru de mirare. Pe vremea sf.-lui Nichita noi eram orientați cu totul spre apus, cu limba, cultura și religia noastră. De acolo ne alimentam toate fibrele vieții noastre etnice și culturale. Noi am avut ritul, liturgia și organizația noastră proprie dunăreană; ritul bizantin ni-s'a *impus* mai târziu. A restabili și a pune în adevărata ei lumină viața latinească și creștinească de pe ambele maluri ale Dunărei de jos, este una dintre cele mai de frunte preocupațiuni ale istoriografiei noastre bisericești, serioase și critice. Factorul cel mai important al acestei vieți a fost, de sigur și sf. Nichita de Remeziana, care prin o muncă apostolică și literară de mai bine de un jumătate de veac, a contribuit la întărirea vlăstarului tiner roman dela Dunăre.

Azi serbăm nu știu al câte-lea, dar de sigur mai bine de al *15 veac* dela moartea acestui mare apostol și încreștinător al nostru (366—414). Nu cred, că am putea serba mai cu pietate amintirea lui decât coborîndu-ne în *sanctuarul minții* și al *inimei lui*. Din zelul și oboseala oamenilor savanți ai apusului, al unui călugăr catolic, Don Germain Morin O. S. B., și al unui canonic anglican, A. E. Burn, avem adunate într'un mănunchiu toate operele sf.-lui Nichita, ce-au mai putut scăpa de urgia vremii. Din acestea opere ni-se arată zelul nestins, mintea luminată, inima caldă al unui mare apostol și vrednic episcop. Grija lui e soarta fiilor săi; mângăierea, luminarea și întărirea lor cu principiile și moravurile religiunii creștine. Un adevărat sfânt! Iată una din lucrările sale, probabil o predică, despre diferitele numiri ale lui Isus Hristos, din care se învederează foarte clar sufletul strămoșilor noștri de-acum 1500 de ani.

De diversis appellationibus.

(Cf. A. E. Burn: Niceta of Remesiana. His life and works. Cambridge 1905. p. 1—5).

Multa nomina multaeque appellationes in scripturis sanctis inveniuntur, quae Domino Iesu et salvatori nostro conveniunt. Dicitur verbum, dicitur sapientia, lux, virtus; dextera, brachium, angelus appellatur; homo dicitur, agnus, ovis, sacerdos; via, veritas, vita dicitur; vitis, iustitia, redemptio, panis, lapis, medicus, fons aquae vivae, pax, iudex, ianua appellatur. Haec omnia dicitur; cum unus atque idem sit Dei filius Deus noster, ut virtutis eius ac dispensationis ratio cognoscatur.

Audisti appellationes; quae nunc appellationum significationes? Verbum dicitur, vel quod impossibiliter genitus sit a Deo patre, vel quod sine diminutione paternae substantiae eius extiterit generatio. Nam nec homo diminutionem aliquam pati videtur cum verbum emittit. Vel certe verbum dicitur quod per ipsum sit Deus Pater semper et angelis locutus et hominibus. Sapientia dicitur, quia per ipsum sunt in principio sapienter cuncta disposita. Lux dicitur, quia et primas mundi tenebas ipse inluminavit, et noctes mentium humanarum suo adventu fugavit. Virtus

Despre diferitele numiri ale lui Isus Hristos.

Multe nume și numiri se găsesc în Sfintele Scripturi, cari i-se potrivesc Domnului și Mântuitorului nostru Isus. Se zice Cuvânt, se zice Înțelepciune, Lumină, Tărie; se numește Dreaptă, Braț, Inger; se numește Om, Miel, Oaie, Preot; Cale, Adevăr, Viață se chiamă; Viță, Dreptate, Rescumpărare, Pâine, Piatră, Medic, Izvor de apă vie, Pace, Jude, Ușă se numește. Toate acestea se numește, căci unul și acelaș este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeul nostru, pentru ca să cunoaștem tăria și binefacerile lui.

Ați auzit numirile, să vedem acum înțelesul lor.

Se numește *Cuvânt*, sau pentrucă s'a născut din Dumnezeu Tatăl fără suferință, sau pentrucă nașterea lui a fost fără scăderea substanței Tatălui, — căci nici omul nu se vede a suferi ceva scădere pronunțând cuvântul, — sau fără îndoială, se mai numește Cuvânt, pentrucă prin Dânsul a grăit Dumnezeu Tatăl întodeauna și ingerilor și oamenilor. — Se zice *Înțelepciune*, căci prin tr'ânsul cu înțelepciune au fost așezate intru început toate. Se zice *Lumină*, căci el a luminat și celea dintâiu întunericuri ale universului, el a alungat prin venirea sa și întunecimea minților ome-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dicitur, quia nulla eum potest superare creatura. Dextera et brachium dicitur, quia per ipsum universa creata sunt, et ab ipso omnia continentur. Angelus magni consilii appellatur, quia ipse est nuntius paternae voluntatis. Dicitur hominis filius, quia propter nos homines homo nasci dignatus est. Dicitur agnus propter innocentiam singularem. Ovis dicitur ut eius passio demonstretur. Sacerdos dicitur vel quia suum corpus oblationem et hostiam obtulit Deo Patri pro nobis; vel quod per nos dies singulos offeri dignatur. Dicitur via quia per ipsum pergimus ad salutem, veritas quia mendacia respuit. Vita dicitur, quia destruit mortem. Vitis appellatur, quia brachiorum palmites extendens în cruce, magnum saeculo dulcedinis praestitit fructum. Iustitia dicitur, quia per sui nominis fidem iustificat peccatores. Redemtio dicitur, quia olim perditos sanguinis sui pretio nos redemit. Panis dicitur, quia famem scientiae per suum referit evangelium. Lapis dicitur, quia nec serpens în eo fecit vestigium, et nobis ipse praestitit munimentum. Medicus dicitur, quia infirmitates nostras et vulnera nostra sua visitatione curavit. Fons aquae vivae dicitur, quia per lavacrum regenerationis et abluit et vivificat peccatores. Pax dicitur, quia dissi-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nești. *Tărie* se numește, căci nici o creatură nu poate să-l întreacă. *Dreaptă* și *Braț* se numește, căci prin tr'ânsul au fost create toate și toate el le susține. *Inger de mare sfat* se numește, căci el este vestitorul voinței Tatălui. Se chiamă *Fiul omenesc*, pentrucă a binevoit a se naște om pentru noi oamenii. Se numește *Miel* pentru nevinovăția sa cea neasămănată. Se zice *Oaie*, ca să se arate patima lui. Se zice *Preot*, sau pentrucă și-a jertfit trupul său jertfă și prinos lui Dumnezeu Tatăl pentru noi, sau pentrucă zilnic binevoiește a se jertfi prin noi. Se zice *Cale*, căci printr'ânsul călătorim la viață. *Adevăr*, căci urește minciuna. *Viață*, se zice, pentrucă a zdrobit moartea. Se numește *Viță*, căci întinzând mlădițele brațelor sale pe cruce, a izvorit lumii rodul cel mare al dulceții. Se zice *Drept (Sfințenie)*, căci prin credința întru numele lui sfințește pre păcătoși. *Rescumpărare* se zice, pentrucă cei ce eram odată pierduți, ne-a rescumpărat cu prețul sângelui său. Se zice Pâine, căci prin Evangelia sa a săturat foamea după știință. *Piatră* se numește, pentrucă nici șarpele nu l-a vătămat, iar el nouă ni-a dat întărire. Se numește *Medic*, căci prin cercetarea sa a vindecat ranele și slăbiciunile noastre Se zice *Izvor de apă vie*, căci

dentes in unum collegit, et Deo Patri nos reconciliavit. Resurrectio dicitur, quia ipse omnia de sepulchris corpora suscitabit. Iudex dicitur, quia ipse est et vivos iudicaturus et mortuos. Ianua dicitur, quia per ipsum ad caelorum regnum a fidelibus introitur.

Ergo quia tantis et nominibus et titulis Dominus communis appellatur, habe fiduciam, o fidelis, et spem tuam in ipso tota virtute constitue. Nam ut Patrem scias, ipse tibi verbum est. Si vis recte sapere, ipsum quaere, quia sapientia est. Si tenebras aliquas sensus tuus patitur, Christum requ're, quia lumen est. Infirmus es? habes refugium, quia et medicus est et virtus. Vis scire per quem sit mundus creatus, et a quo omnia contineantur? ipsum crede, quia brachium et dextera perhibetur. Pavorem sustines aliquem? in omnibus tibi velut angelus aderit. Si tibi difficile fuerit visum, accedere ad tantam unigeniti maiestatem, ne despues, quia et homo factus est, ut ad eum facilem accessum haberet humanitas. Si innocens fueris, tibi se sociabit velut agnus. Si te persecutio aliqua gentilis contristat, sume fiduciam, quia et ipse tamquam ovis immolatus est; et tamquam sacerdos Patri suscipiet te offerendum. Si viam salutis ignoras, require Christum, quia

prin baia renașterii și spală și învia pre cei păcătoși. *Pace* se numește, căci împărechiați fiind ne-a impreunat și cu Dumnezeu Tatăl ne-a împăcat. *Inviere* se zice, pentrucă el va învia toate trupurile din morminte. Se numește *Judecător*, căi el va judecà și viii și morții. Se numește *Ușă*, căci prin el întră credincioșii în împărăția cerurilor.

De vreme ce Domnul nostru e numit dar cu atâtea și așa mari numiri și titluri, să ai încredere creștine și pune-ți întru el cu toată tăria, nădejdea ta. Ca să cunoști pre Tatăl, el însuși î-ți este Cuvânt. De vreai să ai adevărata înțelepciune, caută-l pre el, căci este Înțelepciunea. De-ți e cuprinsă mintea de o intunecime oarecare, caută-l pe Hristos, că este Lumină. Ești bolnav? ai scăpare, căci el e și medic și tărie. Vreai să știi prin cine a fost creată lumea și cine susține toate? să crezi întru el, căci este braț și mână dreaptă. Ești cuprins de vre-o frică? el va stà lângă tine ca un inger păzitor intru toate. Dacă ți-s'ar părea, că e greu să te apropii de maiestatea atât de covârșitoare a Unului născut, nu desperà, căci el s'a făcut și om, pentruca omenimea să poată avea intrare mai ușoară la dânsul. De vei fi nevinovat, el te va însoți ca un miel. Dacă te năcăjește vre-o

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ipse est iter animarum. Si vis scire veritatem, ipsum audi quia veritas est. Mortem omnino ne timeas, quia Christus vita credentium est. Dulcedo te saeculi delectat? magis ad crucem Christi convertere, ut eius vitis, quae in cruce pependit, dulcedine recreeris. Peccator es perditus? iustitiam debes esurire, redemptorem sitire, quod Christus est: satiat enim quia panis est. Si nutas in aliquo, firma gressus in ipso, quia lapis est; et te munitum praestabit ut murus. Infirmus et debilis es? ab ipso quaere remedium, quia medicus est. Ardorem poteris peccatorum, vel maxime quicumque est catechumenus? curre ad vitae fontem, ut ardor tuus extinguatur, et aeternitatem tuo animo consequatur. Si ira discruciat et exagitat dissensio, accede ad Christum, quia pax est, ut Patri reconcilieris, et omnem diligas hominem tamquam te esse diligendum [iudicas]. Si occasum corporis times, et mortem vitae istius perhorrescis, memento quia resurectio est; potest resuscitare quod cecidit. Si te peccati voluptas sollicitat, et vitia carnis invitant, praesens cogita quia iustus index est, severus examinator est, aeterni ignis praeparator est; et numquam te peccatorem peccare delectabit. Ad postremum, frater, si te desperatio aliqua inprigonire păgână, ai încredere, căci și el a fost junghiat ca o oaie, și ca un preot te va primi să te închine Tatălui. De nu cunoști calea mântuirii, caută-l pe Hristos, căci el este calea sufletelor. Vreai să cunoști adevărul, ascultă-l pre el, că este Adevăr. De moarte să nu ai teamă de loc, căci Hristos este viața celor ce cred. Te desfătează plăcerile lumești? intoarcete mai dinadins către crucea lui Hristos, ca să te recorești cu dulceața viței care a atârnat pe cruce. Ești un păcătos pierdut? să flămânzești după Dreptate și să insetoșezi după mântuitorul, carele este Hristos: el satură, că este pâine. De șovăiești in ceva, întărește-ți pașii întru el, că este Piatră, și te va face să fii tare ca un zid. Ești bolnav și slab? să ceri vindecare dela el, că este medic. Arzi de pofta păcatului? — mai ales dacă ești catechumen—, aleargă la izvorul vieții, să se stângă focul tău și sufletul tău să moștenească veșnicia.

Dacă te torturează mânia și te tulbură cearta, mergi la Hristos, căci este Pacea, ca să te împaci cu Tatăl și să iubești pre tot omul cum te-ai iubi pre tine. De te temi de peirea trupului și te îngrozești de moartea vieții acesteia, adu-ți aminte că el este Învierea, poate sculà ce-a căzut. Dacă te ispitește plăcerea păcatului și te

BCU Cluj / Central University Library Cluj

vaserit de remuneratione iustitiae, de caelestis gloriae expectatione, fideli mente ianuam illum esse praesume; quia per ipsum resuscitatus a mortuis, et caelorum secreta penetrabis, et angelorum consortium consequeris. Et audies illam desiderabilem vocem: *euge serve bone et fidelis, quia in paucis fidelis fuisti, intra in gaudium Domini tui; posside regnum, quod tibi praeparatum est a mundi constitutione. Amen.*

ademenesc păcatele trupului, închipuiește-ți-l de față, căci el e dreptul Judecător, strictul Cercetător, el e pregătitorul focului de veci, și nici odată nu te va desfătă păcatul. Însfârșit, frate, de-ți vei fi pierzând nădejdea în răsplătirea virtuții, și în așteptarea slavei cerești, să știi cu încredere, că el este ușă și că sculat prin el din morți, vei străbate și celea mai ascunse locuri ale cerului și te vei face părtaș cetelor îngerești. Și vei auzi glasul acela îmbucurător: „Bine, serv bun și credincios, peste puține ai fost credincios, intră întru bucuria Domnului tău; moștenește împărăția ce ți-s'a gătit dela întemeierea lumii". (Mt. 25, 23, 34). Amin.

Dr. AL. LUDOVIC TĂUTU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Rubrică homiletică.

Predică pe Dumineca tuturor sfinților.

„Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine".

(Mateiu X, 27).

In vremurile acestea grele, când în bătrâna Europă fiecare popor ispășește din greu furia nebună a răsboiului, când sute de mii de văduve și de orfani de răsboiu se află pe ulițele oamenilor, fără adăpost, fără ajutor și lipsiți cu desăvârșire de dragoste, când s'a dat frâu liber pasiunilor și se pare, că și ultima picătură de dragoste față de deaproapele a evaporat din inimi; în aceste vremuri cu adevărat de bejenie sf. noastră biserică lasă parecă anume să fie cetită în bisericile noastre evangelia de astăzi, în care ni-se vorbește despre

dragostea pe care o datorăm Domnului nostru Isus Hristos, care dragoste însă presupune și dragostea față de deaproapele.

Sfânta noastră biserică parecă anume ne aduce aminte în aceste vremuri triste de cea mai mare poruncă, întru care toată legea și profeții atârnă, de porunca dragostii; de aceea dragoste, care este temelia creștinismului, căci »*așa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pe Fiul său cel unul născut l'a dat*«; de aceea dragoste, pe care nimenea n'a descris-o mai minunat, ca s. apostol Pavel în prima sa epistolă către Corinteni la cap 13, când zice: *De-și grăi în limbile omenești și îngerești, iar dragoste nu am, făcutu-m'am ca niște aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de și avea prorocile și și ști toate tainele și toată știința, și de și avea toată credința, încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Și de și împărți toata averea mea și și da trupul meu să-l ardă, iar dragoste nu am, nici un folos nu-'mi este. Dragostea îndelung rabdă, se milostivește; dragostea nu pizmuiește, nu se îndărătnicește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărâtă, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Ea toate le sufere, toate le crede, toate le nădăjduește, toate le rabdă. Dragostea nici odată nu încetează, măcar prorocile de vor lipsi, măcar limbile de vor înceta, măcar știința de se va strica... Și acum rămâne credința, nădejdea, dragostea acestea trei; iar mai mare dintr'acestea este dragostea*«.

Și cu adevărat iubiților, cel mai mare bun în lume este dragostea; unde lipsește aceasta, lipsește totul; când se suspinde legea dragostii, fie chiar și în mod legal, intră în vigoare legea urii, care sfărâmă tot ce a creat dragostea. Cuvine-se deci, ca la porunca s. noastre biserici să ne ocupăm și noi astăzi de această cea mai de căpetenie dintre porunci, cea mai capitală virtute, pe care Henry Drummond, un savant englez o numește binele cel mai mare din lume, și s'o analizăm și astfel s'o cunoaștem mai de aproape.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In Legea Veche se poruncea evreilor să țină cele zece porunci, dacă voiesc să între întru împărăția ceriurilor. Domnul nostru Isus Hristos însă zice: Eu vă arăt o altă cale, o cale mai scurtă spre ceriuri, pe care mergând toată legea o veți plini, fără să știți cum, și aceasta este dragostea. Și într'adevăr cel ce iubește pe Dumnezeu nu va avea alți zei streini înaintea Dumnezeului celui adevărat, ca să li-se închine lor, tocmai fiindcă el iubește pe Dumnezeul cel adevărat; nu va lua numele lui Dumnezeu în deșert, pentrucă-l iubește pe el; nu va necinsti ziua Duminecii, fiindcă el foarte bucuros și din toată inima va jertfi Dumnezeului său una singură din cele șapte zile ale săptămânii. Dar' să mergem mai departe! Oare e de lipsă să-i spui unuia, care iubește pe deaproapele, că »cinstește pe tatăl tău și pe mamă-ta«? Ori să-i poruncești lui să nu ucidă, să nu fure, să nu mărturisească strîmb împotriva deaproapelui său? Nu e de lipsă, le încunjură el toate acestea din dragostea pe care o simte față de deaproapele său. Astfel, iubiților, dragostea este plinirea tuturor legilor, singura regulă a tnturor regulelor vieții, noua poruncă a tuturor poruncilor celor vechi.

S. apostol Pavel în prima sa epistolă către Corinteni în cap 13, în această apoteoză a dragostii, ne arată ***dragostea compusă din trei părți. Ne înfățișează întâi dragostea în contrast cu celelalte bunuri mari, apoi ne arată cuprinsul dragostii și în sfârșit o preamărește ca pe cel mai mare bine. Să-l urmărim deci în această apoteozare a dragostei.***

El pune în fața dragostei întâiu darul *oratoriei*, adecă acel dar frumos, pe care așa puțini oameni îl au, care l'a făcut nemuritor pe Demostene și pe Cicero, care din Ioan arhiepiscopul Constantinopolei a făcut pe s. Ioan Gură de Aur, și din Bărnuțiul nostru pe arhangelul neamului românesc; pune în fața dragostei puterea aceea a oratoriei, care sguduie inima și sufletul mulțimei și zice, că »de ași grăi în limbile omenești și îngerești, iar dragoste nu am, făcutu-m'am ca niște aramă sunătoare și chimval răsunător«. Și pentruce? Pentrucă

foarte bine cunoaștem noi arama sunătoare a vorbelor lipsite de miezul dragostei, cunoaștem deșertăciunea și ale celor mai avântate cuvântări lipsite însă de dumnezeiasca scântea a dragostei. Pune apoi s. Pavel în fața dragostei *prorocia și tainele*, ca pe cele mai mari daruri ce le aveau sfinții vechiului Testament și constată, că toate aceste nimic nu sunt fără dragoste.

Pune *știința*, după care atâta ne batem în viață, și pentru care părinții noștri își cheltuiesc toată vlaga, de îmbătrânesc și mor înainte de vreme, si în urmă zice: ce folos de toată știința, dacă lipsește dragostea, nimica nu sunt. Și așa este iubiților; gândiți-vă numai la oamenii, cari toată știința lor numai pentru a face rău altora și-o folosesc; gândiți-vă la medicul iscusit fără de dragoste, la advocatul genial lipsit de dragoste, la profesorul savant fără de inimă, la oficiantul conștienţios lipsit însă de dragoste și veți vedea, că drept are s. apostol Pavel. Pune apoi în fața dragostei *credința* și zice, că »de aș avea toată credința încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt«. Și aievea, înzădar cred numai în Dumnezeu, dar' nu-l iubesc, căci nimica nu am făcut. Zădarnic cred eu, că în această s. biserică e de față Domnul nostru Isus Hristos și trec pe lângă ea fără de a-mi ridica barămi pălăria, ori stau aici fără de a mă purta cel puțin cuviincios, semn că nu am dragoste și deci nimica nu am făcut. Pune apoi *milostenia* și zice: »De aș împărți toată averea mea și dragoste nu am, nici un folos nu-mi este«. Inzădar voi da adecă un leu cutărui sărac numai ca să mă scap de el, ori cutăruia 100 de lei dupăce l'am înfruntat, ori mi-oi cinsti toată averea mea, pentruca să fiu lăudat în toate ziarele țării, căci dacă nu am dat din dragoste, dacă dragoste nu am, nimic nu-mi folosește. Gândiți-vă la filerul văduvei din s. Scriptură, ori la văduva din Sarepta Sidonului și veți vedeă ce face dragostea. Pune în sfârșit s. apostol Pavel în fața dragostei *jertfirea de sine* și zice: »Și de aș da trupul meu să-l ardă, iar' dragoste nu am, nici un folos nu-mi este«. Și într'adevăr! Inzădar au mers misionarii protestanților prin Africa centrală să propovăduiască evangelia protestan-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tișmului, având plăți grase dela guvernul englez și mai cu seamă dela societatea britanică, care vinde bibliile în toate limbile, chiar și românește cu un preț bagatel, și au murit uni acolo, omorîți de păgâni; credeți că aceștia sunt martiri? Nu, sunt simpli mercenari ori să le zicem pe nume oficianți credincioși ai guvernului, cari din credință față de țară și pentru bani și-au espus chiar și viața, dară rezultat nu au avut. Și oare pentruce? Pentrucă nu au avut dragoste. Și pentruce misionarii catolici fac minuni printre păgâni? Pentrucă ei vorbesc în adevărata limbă a lumii, în limba dragostei, și vin negrii și să boteazā pentrucă limba dragostei este universală, e pricepută de orișicine.

Și dupăce s. Pavel a arătat contrastul ce este între dragoste și între celelalte bunuri mari, ne arată ***cuprinsul dragostei.*** Știm, că dacă ne uităm la soare prin o prismă de sticlă, aceasta descompune lumina albă a soarelui în cele șapte colori, din care este alcătuită, adecă în cele șapte colori ale curcubeului. Așa este și dragostea. Ochii ageri ai apostolului neamurilor descompun dragostea în părțile ei constitutive. Dragostea sălășluită în inima lui mare el o descompune în nouă colori, în nouă vârtuți cunoscute, cari în armonia lor formează să-i zicem așa spectrul solar al dragostii. Și anume:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dragostea este *răbdare.* Poate iubi cineva, dacă nu rabdă, dacă nu sufere, dacă nu se jertfește? Gândiți-vă la blândul Isus, la P. V. Maria, la apostoli, la sfinți. Cât au răbdăt, cât au suferit ei pentrucă iubeau din tot focul inimii lor pe Dumnezeu și pe oameni, cum cântă s. noastră biserică:: »*De focul iubirei Domnului fiind înflăcărați, focul nu l'au băgât în seamă*«. Dragostea e *milă.* Cine ar putea socoti mila cea mare a lui Dumnezeu față de noi oamenii? Cine mila lui Isus, care și-a dat și viața pentru noi?: »*Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca să-și puie cineva sufletul pentru prietinii săi*«. Dragostea e *marinimoasă*, ea adecă nu pizmuește. Creștinul adevărat nu concurează cu alții în iubire, el dimpotrivă se bucură când alții pot face mai mult bine decât el. Dragostea e

umilință, ea nu se fălește cu ce a făcut, stânga ei nu știe ce a făcut dreapta, ea dupăce a făcut binele se ascunde chiar de sine însași, căci nu se trufește. Dragostea e *bunăcuviință*. Știți, că e deosebire între cultură și cultură. Este una pe care o au cei mai mulți cărturari, cari în societate se poartă după toate regulele bontonului, nu ți-ar greși o regulă pentru cât bun e în lume, dar când ai de a face cu ei, vezi că sunt asemenea mărului sodomean, frumoși din afară, dar' foarte urâți, răi din lăuntru, aceasta e așanumita cultură de spoială; și este alta, numită cultura inimii, care lucră după principiul s. Scripturi: »Ce ție nu-ți place altuia nu faca»; pe care o au mulți țărani fără carte, cari și în societatea cea mai aleasă sunt plăcuți. O astfel de cultură spune marele Carlyle, că ar fi avut cel mai mare poet liric al scoțienilor Robert Burns, care deși țăran, era — după spusele lui Carlyle — cel mai fin om al Europei. Dragostea e *desinteresată*, ea nu caută ale sale, ea e asemenea *mamei* celei bune, care și ultima bucătură și-o jertfește pentru fericirea copiilor, ori ca *s. Paulin*, episcopul din Nola, despre care ne istorisește s. papă Grigore cel Mare, că și-a jertfit toată averea pentru eliberarea sclavilor, iar când și-a dat totul a fost în stare să se facă el însuși sclav, pentru ca să elibereze din sclăvia Vandalilor pe singurul fecior al unei mame văduve. Dragostea e *blândețe*, ea nu se întărâtă. Dragostea nu cunoaște mânia fratelui fiului celui rătăcit, care »*s'a mâniat și nu vrea să intre*« pentrucă tatăl său s'a îndurat de fratele său cel rătăcit. Dragostea e *bunătate*, ea nu gândește răul, ci toate le privește din partea cea mai bună, și uită răul ce i-s'a făcut. Și în sfârșit dragostea e *sinceritate*, căci ea nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

Și dupăce s. apostol Pavel ni-a înșirăt aceste nouă colori ale spectrului dragostei, observă, că totuși n'a putut reda întreg cuprinsul dragostei și mai repetește odată însușirile mai de căpetenie ale dragostei zicând: »Ea toate le sufere, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă«.

Și apoi începe a *preamări* această virtute zicând: »Dragostea niciodată nu încetează, măcar *proroceile* de vor lipsi«. Inainte de venirea lui Hristos prorocii aveau mai mare auctoritate înaintea poporului, decât înșiși regii. S. Pavel ne spune însă, că prorociile dela o vreme vor lipsi, adecă vor înceta. Și aievea, cu Hristos s'a încheiat șirul prorocilor și cu prorociile vechiului Testament ne întărim astăzi numai credința: »Măcar prorociile de vor lipsi«. — Vorbește apoi s. Pavel despre *limbi*, alt dar mult dorit în acele vremuri: »Măcar limbile de vor înceta«. Și au încetat multe din ele: greceasca și latineasca numai pe băncile liceelor mai răsună ‚gotica' sanscrita și evraica abia pe la unizersități; »Măcar limbile de vor înceta«. — Dar s. Pavel merge mai departe și zice: »Măcar *știința* de se va strica«. Unde-i înțelepciunea celor vechi? S'a stins. Un licean știe astăzi mai mult decât odinioară, marele Neroton, Galilei ori Kopernicus. Cu gazeta de ieri ne aprindem astăzi focul, căci știința ei a încetat. Vaporul tot mai mult se retrage și-și predă locul electricității, elegantele trăsuri cu cai astăzi sunt înlocuite cu automobile, și ca mâne ce mai știm, că oare aeroplanele nu vor lua și locul acestora: »Măcar știința de se va strica«. — Iată dară cum trec toate din lume! Cu adevărat »*deșertăciunea deșertăciunilor sunt toate și toate sunt deșărtăciune*«. Și ce ne mai rămâne? Răspunde s. apostol Pavel zicând: »Și acuma rămâne credința, nădejdea, dragostea, aceste trei, iar mai mare dintre acestea este dragostea«.

Și într'adevăr! După-ce ne vom da obștescul sfârșit și prin credință tare și nădejde vom fi ajuns la Dumnezeu, de care virtute vom mai avea lipsă? Numai de dragoste. Și așa și trebue să fie, căci dragostea a creat lumea, dragostea o susține, și tot din dragoste va și sfârși o Dumnezeu. Dragostea ni-a dat pe Isus, dragostea pe P. V. Maria, dragostea religia catolică, dragostea a făcut din pescari apostoli și din neamuri martiri, dragostea a șterst sclăvia din lume, dragostea a ridicat femeia la treapta la care stă astăzi, dragostea a ridicat spitalurile, dragostea azilele de

Digitized by Babeș-Bolyai University Library Cluj

săraci; dragostea trimite misionarii printre pustiile Africei și ale Asiei; dragostea șterge lacrămile orfanilor și ale văduvelor; dragostea a creat acest Blaj al binefacerilor, dragostea stipendiile, dragostea țipăii, dragostea supa dela Seminar, cu un cuvânt dragostea susține lumea.

Iubiților, cel ce n'are dragoste asemenea este chipului cioplit al vechilor zăi păgâni, care nu dădea nimica, ci numai primea. Trebuia să-l îmbrace în mătăsuri, să-i anine de gât scumpeturi, să-l încunjure cu fum de tămâie, să-i facă plocoane până la pământ și să-i jertfească în fiecare zi animale ba chiar și oameni. Iar el rămânea rece, nu se îndura de nimenia, nu asculta rngăciunea nimănuia și nu sărea într'ajutorul nimănui.

Iar cel ce are dragoste în inima sa asemenea este soarelui, care încălzește, dă roada și binecuvântarea în lume. El într'aureşte coperișele umile ale bordeielor de paie deodată cu cupolele măiestrelor zidiri din capitale. Razele sale se revarsă deopotrivă peste falnicile piscuri ale Carpaților și peste văile întinse ale Bărăganului și ori unde ajung numai bucurie, numai îndestulire și fericire aduc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deschideți-vă deci și voi inimele voastre tinere și lăsați să pătrundă în ele dumnezeiasca scântea a dragostei. Deschideți cât mai des minunata carte a s. apostol Pavel către Corinteni, și citiți această cu adevărat sfântă Cântare a cântărilor dragostei, meditând asupra cuprinsului ei. Veniți să urmam cât mai des de aici înainte sfatul preotului, care zice: »Să ne iubim unul pe altul ca într'un cuget să mărturisim: pre Tatal și pre Fiul și pre Spiritul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită!« Veniți să ne sărutăm și noi cel puțin cu sufletul asemenea preoților liturgisitori când rostesc aceste cuvinte! Veniți împreună la patul de moarte al s. Ioan Evangelistul, care până la ultima suflare nu încetează a zice ucenicilor săi: »Fiilor, iubiți-vă unii pe alții". O veniți să-i ascultăm și noi acest sfat și să ne iubim și noi deacuma mai altfel ca până acum, și atunci Doamne, mult va mai progresa acest neam

năcăjit, atunci poate și despre noi ar putea zice cu vremea cineva, ceeace spuneau păgânii despre creștinii veacurilor prime: »Uitați-vă cum se iubesc unii pe alții«. Amin.

Prof. IULIU MAIOR.

Dumineca a II-a după Rusalii.

»Veniți după mine și vă voi face pescari de oameni«. (Mat. 4. 18).

Dupăce Isus N. a petrecut 40 zile în pustie, ajunând și rugându-se Tatălui său ceresc își începe viața publică, începe împlinirea misiunei primite din veci. Conform voinței Părintelui său ceresc își alege învățăceii, cari vor trebui să continue până la sfârșitul veacului opera măreață a mântuirii oamenilor. Apostolii Lui trebuiau să fie oameni simpli, fără multă învățătură lumească, de condițiune socială umilă, fără vre'o influință mai de seamă asupra mersului lucrurilor în societate. Și aceasta anume așa a rânduit-o Dumnezeu din motivul, ca efectul predicării lor să nu se atribue altei împrejurări, decât exclusiv tăriei darului dzeesc, care singur e în stare să lumineze mințile oamenilor și să le înduplece inimile la primirea învățăturei celei nouă.

Isus, străbătea toată Galilea, învățând poporul în sinagogi și sub cerul liber, propovăduind Evangelia împărăției ceriurilor, și vindecând orice boală și orice neputință era în popor. Trecând în drumul său pe lângă marea Galiliei, a văzut pe doi frați: pe Simon zis Petru și pe fratele său Andrei, cari aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: veniți... etc. Indată, ei au lăsat mrejile, și au mers după El. Asemenea tot în drumul acela i-a chemat pe Iacob și pe fratele său Ioan și aceștia, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El.

Acum Isus nu mai era singur. Patru oameni, câte doi frați, cari s'au înfrățit mai din'adins prin credința comună, stăteau gata a-L însoți, unde-i plăcea Lui să meargă, a-și împărți bucata de pâne împreună, a repeți cuvintele Lui, a-L asculta și a i-se supune ca unui Pă-

rinte și mai vârtos decât, dacă le era Părinte. Patru pescari săraci, patru oameni simpli, cari doar nici scrie nu știau și nici măeștrii ai cuvântului nu erau, patru oameni nebăgați în seamă erau chemați de către Isus, ca să întemeieze împreună cu El o împărăție, care avea să cuprindă lumea întreagă. Și acești oameni curați ai firii, pentru Isus își părăsesc luntrile lor iubite, pe cari de atâtea ori le-au lăsat în mare și de atâtea-ori le-au scos la țărmure pline de hrană pentru ei și familiile lor, își părăsesc părinți, familie și casă. Au lăsat tot ce biată au avut, ca să urmeze pe acest om, care nu le promitea nici bani, nici moșie și le vorbia numai de iubire, de paupertate și de perfecțiune!

Dreptce, chiar și dacă vor rămânea cu spiritul mult înapoia măestrului lor, chiar dacă vor fi neîndemânatici și câte odată îndoelnici și nu vor pricepe adevărurile și parabolele spuse de Isus, și chiar dacă la sfârșitul vieții sale pământești î-L vor părăsi, toate li se vor ierta pentru spiritul gata de jertfă de cari erau animați și cu ajutorul căruia au știut să-și calce pe inimă și să urmeze pe Isus la cea dintâi chemare!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Astăzi, dintre toți cari trăim, cine ar fi în stare să imiteze pe cei patru săraci din Capernaum? Dacă ar veni un Profet și ar zice comerciantului părăsești prăvălia și cassa; profesorului coboară-te de pe catedră și părăsești cărțile; ministrului lasăți actele și vorbele dulci, tot atâtea lațuri pentru oameni; muncitorului: depuneți uneltele și-ți voi da alt lucru; economului: lasă în jumătate brazda că îți promit un seceris mai bogat; mehanicului: oprești mașina și vino cu mine, pentrucă spiritul e mai prețios decât metalul; bogatului: împarteți averea și vei câștiga cu mine un tezaur neprețuit; zic, dacă un profet ne-ar grăi așa câți l-ar urma cu spontaneitatea aceea simplă a vechilor pescari? Isus însă n'a apelat la cei sătui, nici la cei plini, nici la cei îndestuliți, cari nu doresc o altă împărăție, pentrucă împărăția lor e sosită de mult. Să nu credeți, că Isus din întâmplare își alege dintre pescari primii săi învățăcei! Nu Pescarul, care-și trăește cea mai mare parte a vieții sale în singurătatea curată a apei, e omul, care

știe să aștepte. E omul răbduriu, care nu se grăbește, care-și aruncă mreja și-și pune nădejdea în Dumnezeu. Apa e capricioasă, marea e nestatornică, zilele pe ea nicicând nu sunt pe'o formă. Pornind de acasă nu știe de se va reîntoarce cu luntrea plină ori doară nu va prinde nici un pește, cu care să alunge foamea a lor săi. Se lasă în mâna lui Dumnezeu, care trimite deopotrivă și belșugul și lipsa; în ziua fără de noroc se gândește la cea bună, care vine negreșit. N'are pretenții să se îmbogățească pe neașteptate ci se îndestulește cu puțin. El e curat la suflet și la trup; își spală mânile în apă și spiritul în singurătate!

Pe acești pescari, cari ar fi dispărut în obscuritatea din Capernaum, fără ca cineva — afară doar de vecinii lor — să fi știut despre ei, Isus îi face sfinți pe cari și azi îi amintesc oamenii și li se vor ruga până la sfârșitul veacului. Da! pentrucă persoanele mari își formează tovarăși mari. In toate timpurile se ridică focurile, dacă este o mână care să le aprindă. Un Agamenan își găsește eroii, un Carol marele pe Paladini săi, un Napoleon mareșalii săi. Isus și-a găsit apostolii săi între oamenii smeriți ai Galileii. Isus nu a căutat luptători înarmați, zdrobitori de dușmani, cuceritori de țări! Apostolii săi au trebuit să se lupte, dar lupta sfântă a pertfecțiunei în contra corupției, a sfinteniei în contra păcatului, lupta Spiritului în contra materiei, a viitorului fericit contra trecutului neroditor. —

I. A. Sunt cuvinte frumoase și pline de mângăere aceste: vino după mine! Isus Hristos, marele Fiu al lui Dumnezeu, care nu are lipsă de nime și de nimic, care poate să facă și din pietră fii de'a lui Avram, mânat de iubirea nețărmurită a inimei sale divine binevoește a îndrepta aceste măgulitoare cuvinte nefericiților păcătoși, făcândule marea cinste de a-i invita să urmeze Lui. Ce alta înseamnă a urma lui Isus, decât a fi părtaș binelui suprem?

De câte-ori n'a îndreptat Isus și nouă unul fiecăruia aceasta prietenească chemare? »Vino după mine« ți-a zis, când ai avut fericirea să te nești și să crești în sinul Bisericei adevărate, în sinul Bisericei catolice,

BCU Cluj / Centrul Universitar Cluj

pe când atâția alții, și chiar frați de sânge de ai noștri orbecă încă afară de staulul adevărat al lui Hristos! »Vino după mine« ți-a zis, când prin o predică bună, ori prin vre'o întâmplare fericită, te-a îndemnat, să părăsești calea fărădelegilor și să te întorci din toată inima ta spre El, care singur e izvorul vieții și adevărata fericire!

»Vino după mine« ți-a zis, de câte-ori ai avut mustrările acele de conștiință, de câte-ori te-a ajuns la aparință vre'o nefericire, de câte-ori ai simțit ură și greață față de lucrurile, cari altă-dată îți pricinuiau îndestulire și fericire înșelătoare!

Isus nu încetează nicicând și chiar nici azi a-ne îndrepta cuvintele acele chemătoare. Să le dăm ascultare în toate împrejurările vieții noastre, căci nu este mai mare nefericire, decât a remâne surd la glasul dulce, părintesc al Mântuitorului nostru Isus Hristos!

TELLUS.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Predică pe Dumineca III după Rusalii.

»Nimeni nu poate servi la doi domni ...
și lui Dumnezeu și mamonei.« (Mat. 9, 22).

Sufletele oamenilor de pe întreg rotogolul pământului sunt împărțite în două tabere mari, una sub conducerea lui Insuș, lui Dumnezeu, ceealaltă sub conducerea diavolului. Toți cari mă ascultați vă țineți de una din aceste două tabere: Cei cu sufletele curate v'ați pus în slujbă lui Isus, iar cei cu sufletele încărcate de păcate grele și-au ales de conducător pe diavolul. Unul și acelaș om nu poate fi în aceeaș vreme al amândurora, precum nu se poate nici aceea, ca să nu te ții de nici unul din doi: »... că au pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, au de unul se va ținea și de celălalt nu va griji«. (Mat. 6, 22).

Până când purtăm acest trup pământesc, nu ne putem deosebi după înfățișarea din afară, că ascultăm de Isus, ori de dujmanul lui. Dar în mintea cea nemărginită alui Dumnezeu, care vede adânc în sufletele noa-

stre, noi și acuma suntem împărțiți în două tabere potrivnice. Oare ne-am dat noi până acuma seama, de ce mare însămnătate e să știm în a cui tabără ne aflăm și cui slujim? Când cineva vrea să-și cumpere o moșie se gândește și se sfătuește mult cu căsenii săi, până ce se hotarește într'un chip, cu atât mai mult trebue să ne gândim, când e vorba de soarta sufletului nostru.

Dacă omul nu s'ar gândi numai tot la binele său propriu, atunci ar fi deajuns să-i înfățișezi strălucirea lui Isus Hristos, care-i atât de răpitoar în frumusețe, încât cei trei apostoli, când l'au văzut schimbat la față în muntele Taborului, ar fi rămas veșnic în genunchi, înaintea lui privindu-l cu nesaț; ar fi deajuns mai departe să-i înfățișezi în cuvinte cât de simple urâțenia cea înfricoșată și grețoasă a satanei, pentru ca să se lapede de acesta și să-l urmeze pe Isus. Dar omul păcătos zice că nu de dragul satanei îl urmează pe acesta prin faptele sale, lăpădându-se în aceeaș vreme de Isus, despre care nu zice și nici n'ar putea zice că-l urește, ci numai fiindcă în păcate i-se pare că viața e mai ușoară și mai plină de plăceri, iar calea virtuții i-se pare mai grea și lipsită pe plăceri momentane. Fiindcă dară omul e totdeauna al interesului, se gândește numai la binele său, să vedem care dintre cei doi conducători dă răsplată mai bogată Isus ori dujmanul său deci pe care ni-se plătește mai bine să-l urmăm?

Viața sfinților și aici pe pământ e dulce și plină de fericire chiar și dacă ar suferi chinuri trupești. Martirii cu câtă bucurie așteptau momentul, când să-i ardă păgânii ori să-i arunce între fiarele sălbatice, cari să-i sfâșie. Sf. Laurențiu pus pe gratii de fier înroșite în foc, e atât de nepăsător încât face glume în decursul chinurilor sale. Sf. Francisc de Assisi, părăsind tot ce-i pământesc, și îmbrățișând cea mai deplină sărăcie, cântând trece prin munți și văi, cu inima cuprinsă de cea mai mare liniște și fericirire. Sf. Francisc Xaver, luând numai bâta în mână ca sf. Apostoli, a mers între păgânii sălbateci să-le predice evangelia, suferind ostenele și lipsuri ne mai pomenite. Dumnezeu îl împărtășia de atâta fericire, încât striga tot mereu: »Destul, Doamne, destul,

CC-0. Orig/ Central University Library Cluj

oprește potopul grației tale". Sf. Filip Neri, deși a trăit încunjurat de lipsuri și suferințe, inima îi bătea de fericire cu atâta putere, încât i-a ieșit o coastă dela loc. El se ruga cu fața la pământ, ca Dumnezeu să mai scadă din fericire, căci e prea mare, de n'o mai poate suporta: »Nu mai mult, Doamne, nu mai mult, căci altcum trebue să mor!« de fericire. Din viețile tuturor sfinților se vede, că suferințele lor nu le aduc nici cea mai mică amăreală în suflet, ci din contră le procură fericire încă aici pe pământ în gradul la care se ridică mărimea sfinteniei lor.

Cei cari prin păcatele lor s'au pus sub conducerea satanei, chiar întors, se împărtășesc aici pe pământ numai de plăceri înșelătoare, cari în loc să le aducă liniștea și fericirea așteptată, îi umple de amăreală, și desnădejde. Ca să ne convingem despre aceasta, n'avem decât să lăsăm să treacă prin mintea noastră șirul întreg de păcătoși amintiți în sf. scriptură, până la necredincioșii zilelor noastre. Priviți la Cain, care invidiază pe fratele său Abel, fiindcă e plăcut înaintea lui Dumnezeu. Diavolul îl îndeamnă să-l ucidă, căci atunci nu va mai simți în inimă remușcările invidiei și va trăi liniștit. Dar ce se întâmplă?! Abia săvârși omorul și îndată l-a și ajuns blăstemul lui Dumnezeu. Chinuit de mustrările conștiinții, nebun de frică, o iea rasna pe câmp, prin păduri, prin pustiuri înspăimântat și de umbra lui. Uitați-vă la Saul, care bun fiind la început, Dumnezeu l-a ales de împărat al lui Israil. Dar după ce a intrat în inima lui invidia față de David, nu mai are pace nici ziua nici noaptea, pierzând deodată cu o luptă și nădejdea, s'a aruncat în sabie și a murit. Deasemenea dacă am cerceta viața filozofilor din zilele noastre, cari au luptat în contra bisericii și a învățăturii lui Isus, am vedea, cum în toată viața lor n'au avut o clipă de adevărată liniște sufletească, iar moartea lor s'a petrecut între strigăte de desnădejde.

Dar îmi veți zice, toate acestea sunt bune de auzit, dar noi nu putem să fim atât de sfinți ca cei înșirați în locul întâiu și mulțam lui Dumnezeu, că nici nu vom fi atât de păcătoși ca cei din urmă. Și aveți dreptul. Dar

BCU Cluj / Central University Library Cluj

asupra unui lucru vreau să vă atrag luarea aminte: că în sf. evangelie de azi, Isus îi numește de slujitorii mamonei, a diavolului nu numai pe păcătoșii mari, ci pe toți aceia, cari slujesc numai lumei acesteia: »Pentru aceea, nu vă grijiți ce veți mânca și ce veți bea și cu ce vă veți îmbrăca, că toate acestea păgânii le caută«. Iar sub conducerea lui Isus stau aceia, cari se trudesc să câștige împărația lui Dumnezeu: »Ci căutați mai întâiu împărăția lui Dzeu și toate celelalte se vor adauge vouă« (Mat. 6, 22). Și acum nu veți trage la îndoială că o mare parte dintre oameni umblă numai după bunuri lumești, iar de împărăția lui Dumnezeu nu le pasă, adecă după cuvintele evangeliei, s'au pus în slujba diavolului, cu toate că ori din care punct de vedere am privi lucrul, e nespus de mare răsplata, cu care ne îmbie Dumnezeu, față de răsplata lumii și a diavolului. — Intâiu! Răsplata lui Dumnezeu și pentru cel mai neînsemnat serviciu, e sigură; iar răsplata lumii poate să întârzie și pentru cea mai mare trudă. Tot ce facem pentru Dumnezeu, e scris în cartea vieții cu litere ce nu se mai șterg. Ori ce vrednicie a noastră e deplin cunoscută înaintea lui Dumnezeu. El ține seamă nu numai de lucrările, de faptele noastre, ci și de gândurile, de dorințele noastre, nu numai de ceeace facem ori părăsim pentru dânsul, ci și de ceeace am dori să facem de dragul Lui ori să părăsim, dacă ne-ar sta în putință: »La gătirea inimii lor a luat aminte urechea ta«. (Ps. 9, 37). E destul ca un sărac să simtă în adâncul sufletului său, că el dacă ar fi bogat, ar deprinde fapte de milostenie după cuvântul Evangeliei, și Dumnezeu îi iea în socotință acestea gânduri cuvioase și e destul dacă cineva ar dori chiar să-și verse sângele pentru Isus, și Dumnezeu, îi socotește de mare vrednicie această hotărîre. Câți sfinți au ajuns în ceriu, numai în urma gândurilor și dorințelor sfinte, nefiind în stare să treacă și la fapte.

Ba Dumnezeu în cunoștința lui nemărginită nici nu iea în socotință numai fapta omului ca atare, ci valoarea aceleia atârnă dela inima curată, cu care omul săvârșește acea faptă. De aceea un păhar de apă, dat

BCU Cluj / Central University Library Cluj

în numele Lui, merită o glorie deosebită, nu pentrucă apa aceea e prețioasă, nici pentrucă i-o dai unui sărac, care în urmă s'ar putea adăpa și de aiea, ci numai și numai fiindcă prin fapta aceea vrei să-i împlinești voia lui Dumnezeu, deci o faci în numele lui. Cei doi bani aruncați în lada bisericii de o văduvă primesc din gura lui Isus laudă mai mare decât prinoasele celea mai strălucite, nu pentrucă biserica ar trage ceva folos din doi bani, nici chiar pentrucă acelei văduve nu i-a mai rămas acasă nici un ban, ci numai fiindcă a săvârșit aceea faptă cu o inimă așa de largă, cu atâta bunătate de suflet, încât dacă ar fi avut acea văduvă o comoară întreagă, după bunătatea sufletului ei, toată ar fi jertfit-o pentru Dumnezeu.

Dumnezeu nu scapă din vedere nici cea mai mică mișcare a sufletului nostru, vrednicia noastră și răsplata lui merg mână în mână: Pentru tot gradul de merit și sfințenie, ce ni-le câștigăm, răspunde cu un grad de fericire și glorie. Răsplata lui Dumnezeu e sigură.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un om care ține la lume, e departe de a putea vorbi tot așa despre ea, ci din contră, de multeori gemând și deplângându-și soartea zice: știu că îmi fac datorința, în ce privește lumea, dar nu știu dacă lumea mă va și încresta pentru aceasta, nu știu dacă lumea îmi va recunoaște serviciile. Știu prea bine, cum este aceasta lume, de care m'am legat în mod nefericit și căreia i-am crezut morțiș, dar tocmai pentru aceea nu sunt sigur de nimic. — Nesiguranța aceasta a răsplatei lumii e unul din motivele, care tulbură și amărește nespus de mult pe omul, care și-a legat sufletul de ea.

Deaceea zice David: „Bine e a nădăjdui spre Domnul decât a nădăjdui spre om« (Ps. 117, 8). Iar profetul Ieremia zice: »Blăstemat este omul, carele are nădejde spre om și va răzima trupul brațului său peste dânsul« (17, 5). Blăstămat e acela, care își pune nădejdea în lumea aceasta și nu în Domnul.

In locul al doilea răsplata lui Dumnezeu e bogată, iar lumea răsplătește trudă multă cu dobândă puțină. »Iată plata voastră multă este în ceriuri«. Iar sf. Luca zice: »Măsură bună, îndesată și scuturată și vărsându-se

vor da în sinul vostru« (6, 38). Intr'adevăr numai răsplata lui Dumnezeu e atât de bogată, încât e în stare și numai de sine să îndestulească inima omului cu toate dorințele ei extinse, numai aceea îl poate face pe om mulțumit și fericit. Tot ce suferim în viața aceasta în numele lui Dumnezeu, nici pe departe nu se poate asemâna cu mărimea gloriei ce ne așteaptă, așa încât cel mai mic grad al fericirii viitoare ne răsplătește îndeajuns și pentru cel mai mare chin suferit pe pământ. Deaceea zice sf. Paul: »Socotesc că nu sunt vrednice patimile vremii de acum spre mărirea ce va să se arete întru noi« (Rom. 8, 18). Și se cade să fie așa, căci răsplata atârnă nu numai dela fapta împlinită ci și dela mărimea căruia îi servești. I-ai făcut un serviciu unui sgârcit, îți răsplătește după sgârcenia lui, i-ai făcut serviciu unui boer bun la inimă, îți dă răsplată boerească, un împărat îți dă răsplată împărătească, iar însuș Dumnezeu pentru ori ce faptă săvârșită în numele lui, îți dă o răsplată vrednică de mărimea lui nemărginită.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nu tot așa răsplătește și lumea. Câte oboseli nu îndură omul ca să ajungă în lume la bunăstare și la urmă se convinge că și dacă i-a reușit, nu e răsplătit nici pe departe pentru toate câte a suferit. La câți nu le sună cuvintele profetului Aggeu: »Ați semănat mult și ați cules puțin« (1, 6), adecă lumea e un pământ nerecunoscător, în care înzădar ne depunem truda, căci ne răsplătește foarte rău, nu răspunde nici pe departe la așteptările noastre.

Dar chiar să răsplătească lumea peste mărura așteptată străduințele omului, și el nici atunci nu e mulțumit, căci în belșugul lumei e amestecată totdeauna semânța amărăciunii, care produce roadele durerii. Lumea poate dărui tot ce se ține de ea, dar nu poate dărui pacea și liniștea sufletului, fiindcă aceea nu se ține de ea, inima omului e făcută pentru Dumnezeu și numai fericirea sfinteniei o poate sătura pe deplin.

Imi va zice cineva, că sunt oameni ajunși la bogăție, cari de fapt se simt așa de bine încât înșiși declară, că sunt mulțumiți, cu ce le-a dat bunul Dumnezeu. Da, o admit și eu aceasta, numai cât acei oa-

meni nu de aceea sunt fericiți fiindcă sunt bogați, ci fiindcă împlinesc întru toate voia lui Dumnezeu, deci sfințenia lor le câștigă fericire și nu bogăția lor, ceeace e mare deosebire. Nu găsim însă oameni bogați, cari petrecând afară de voia lui Dumnezeu, să se simtă mulțumiți cu bogăția lor, dar vedem atâția săraci, cari trăind în spiritul evangeliei, sunt fericiți în mijlocul sărăciei lor. Nu vedem nici un om fudul ambițios, care să fie mulțumit cu soartea lui și să nu râvnească la mai mult, dar vedem atâția oameni umiliți mulțumiți în umilința lor. Nu vedem desfrânați mulțumiii cu plăcerile lor, dar vedem oameni cari supunându-se de bună voie la celea mai mari asprimi, și abzicând de celea mai nevinovate plăceri trupești, sunt mulțumiți cu suferințele lor. Adecă vedem oameni, cari sunt fericiți că pot suferi, că pot plânge, că sunt săraci, fiindcă în mijlocul acestor suferințe l-au câștigat pe Dumnezeu, bunul cel mai mare, pe când lumea cu toate bucuriile ei înșelătoare nu-l poate mulțumi și ferici pe om.

Să mai amintesc în sfârșit de împrejurarea, că atât cei ce își caută fericirea în plăceri, cât și cei ce duc o viață aspra au să moară odată și atunci se sfârșesc plăcerile, ca în schimbul lor să-și iea pedeapsa veșnică, precum se sfârșesc și necazurile celor cuvioși, ca în schimbul lor să primească viața de veci.

Toate aceste cred că sunt motive îndeajuns, cari să ne îndemne a ne înrola pentru totdeauna sub steagul lui Isus, recunoscându-l de conducătorul nostru.

Sunt unii dintre oameni, cari s'au declarat de soldați credincioși ai comandantului Isus, și rămân statornici în hotărîrea lor sfântă până la capătul vieții. Alții sunt atât de cuprinși în mrejele diavolului, încât voința lor e cu mult mai slabă decât să se poată smulge de sub steagul lui și rămân stăpâniți de patimile lumii până la moarte. Alții în sfârșit sunt nestatotnici: văd că e mai bine sub steagul lui Isus și-i laudă pe aceia, cari rămân statornici acolo, ei însă tot mereu părăsesc cu necredință tabăra lui Isus și trec în tabăra diavolului, pentru ca la un anumit timp iarăși să facă pocăință. Soartea celor două feluri de oameni dela început e ho-

tărîtă, iar al treilea fel de oameni șovăelnici sunt în mare primejdie, căci ușor îi poate euprinde moartea, atunci când se află sub steagul diavolului, crezând că vor mai avea vreme de întoarcere și înșelându-se în nădejdea lor.

Să ne examinăm sufletul să vedem în care tabără ne aflăm. Convinși fiind că Dumnezeu răsplătește ori ce faptă de sfințenie din belșug chiar și în lumea aceasta, iar pe lumea ceealaltă cu fericirea de veci, și iarăși convinși că lumea cu toate făgăduințele ei mincinoase nu ne poate mulțumi pe deplin nici aici pe pământ, iar în schimbul neînsemnatelor plăceri, pline și acelea de amărăciuni, ne amenință în viața viitoare pedeapsa de veci, să fim atât de cuminți să părăsim îndată tabăra dușmanului nostru a diavolului să trecem de grab sub steagul bunului Isus și acolo să rămânem neclintiți până la capetul vieții, ca să putem gusta de pe acum fericirea drepților, iar atunci să ne desfătăm de bogăția cerului în toată deplinătatea ei. — Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. C.

Predică la nașterea Sfântului Ioan Botezătorul.

»Și tu pruncule, proroc Celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, să gătești căile Lui«. Luca 1. 78«.

Luca 1, 78.

I. C.! Precum zorile zilei ne vestesc venirea soarelui cu razele lui calde și strălucitoare, cari fac să crească toate celea de lipsă, pentru susținerea vieții noastre pământești, tot astfel trimis a fost dela Dumnezeu sf. Ioan Botezătorul pentru-ca el cu faptele și viața lui nepătată, să vestească și să gătească calea Domnului nostru Isus Hristos, care apoi să arunce sămânța învățăturei Lui sfinte în sufletele oamenilor, și celor, cari o vor primi, să li-se facă cu putință dobândirea vieții de veci, pierdută în urma păcatului strămoșesc.

Părinții sf. Ioan au fost bătrânul preot Zaharie și cu Elisaveta, muierea sa. Doi bătrâni, cari, după cum ne spune Sf. Evangelie, erau trecuți în zilele sale; și de aceea, — deși foarte năcăjiți — numai aveau nădejde de fii. Dumnezeu însă în tainele sale nepătrunse de mintea omenească altcum a hotărît: Când adecă, odată bătrânul preot Zaharie servia în biserică, deodată i-s'a arătat un înger, și el s'a spăimântat. Și a zis îngerul: »Nu te teme Zaharie, pentru-că s'a auzit rugăciunea ta, și muierea ta Elisaveta va naște ție fiu, și vei chema numele lui Ioan. Și va fi ție bucurie și veselie și mulți de nașterea lui se vor bucura. Că va fi mare înaintea Domnului, și vin și beutură bețivă nu va bea, și se va umple de Spirit Sfânt încă din pântecele mamei sale«. Bătrânul Zaharie nedumerit fiind întrebă, cum va fi aceasta? deoarece și el și muierea lui sunt bătrâni. Atunci îi zice îngerul: »Eu sunt Gavril, cel ce stau înaintea lui Dumnezeu și sum trimis a grăi către tine și a binevesti ție acestea. Și iată vei tăcea și nu vei putea grăi, până'n ziua acea, când vor fi acestea; pentru-că n'ai crezut cuvintelor mele, cari se vor împlini la vremea lor«. Din momentul acela Zaharie a rămas mut, așa că tot poporul, care a fost la biserică, — mirându-se de aceasta —, a cunoscut că a văzut vedenie cerească. Când s'a împlinit timpul, Elisaveta a născut un prunc de parte bărbătească, și era plină de bucurie, că a luat Dumnezeu ocara aceasta de pe ea, de oarece jidovii credeau că soții, cari n'au copii, nu sunt buni înaintea lui Dumnezeu. La opt zile după naștere, când să-l boteze, după rânduiala legii vechi —, s'a făcut dispută cum să-i pună numele. Unii ziceau Zaharie ca tatălui său, iar mama pruncului Ioan, ce în limba jidoviască înseamnă: *Darul lui Dumnezeu.* In urmă fac semne la tatăl pruncului, care era mut, și acesta a cerut o panachidă si a scris: Ioan să fie numele lui. Și numai decât i-s'a deslegat limba și a început să preamărească pe Dumnezeu și a proroci despre pruncul său: »Și tu pruncule, prorocul Celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului să gătești căile Lui, ca să dai cunoștință mântuirii poporului Lui, întru iertarea păcatelor Lui. Ca să lumineze celor ce ședeau

întru întunerec și'n umbra morții, să îndrepteze picioarele noastre în calea păcii«. Astfel proroceşte bătrânul Zaharie despre viața și purtarea acestui prunc, la ce sf. Ev. Luca mai adauge că: »Pruncul creștea și se întărea cu Spiritul și a fost în pustie până în ziua arătării lui către Izrail«.

Da I. C., cu multă bucurie și veselie trebuie să prăznuim această măreață și aleasă zi a nașterii Sf. Ioan, pentrucă fapteîe lui mari au strălucit și vor străluci și de aci inainte ca razele soarelui înaintea oamenilor. El îndată ce a ajuns la pricepere a părăsit lumea. A trăit ca un pustnic prin deșerturile Iordanului. A umblat îmbrăcat în haină de peri de cămilă, s'a nutrit numai cu lăcuste, și miere sălbatică. N'a luat nici un fel de beutură bețivă în gura lui, cu adevărat precum zice sf. Scriptură, că: »vin și beutură bețivă nu va bea«. Nu, I. C. pentru-că alta i-a fost datorința hărăzita dela Dumnezeu. Să predice poporului despre pocăință, să sbiciuiască păcatele oamenilor, să-i întoarcă de pe caleă rătăcirii, și să le arete adevărata cale a venirii Domnului nostru Isus Hristos. De acea el necontenit ceartă poporul, zicând: »Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția ceriurilor«. Deși mustra, purtarea și predicile lui frumoase și în pustie au avut răsunet. Mulțime de oameni venia la dânsul din toate părțile și-și mărturiseă păcatele, și se boteza dela dânsul în apa Iordanului Cu cei cu inimă bună și nefățarnici veniau și din Farisei și Seducei; pe cari, cunoscându-i cu spiritul le zicea lor: »Pui de năpârcă, cine va arătat vouă, ca să fugiți de mânia cea fiitoare? Faceți dar roduri vrednice de pocăință«. Așa mustra și îndemna Sf. Ioan la pocăință pe toți, câți veniau la dânsul și-l ascultau vorbind. Iar dacă l întrebau, că el este Hristos, le spunea, că nu este el, ci el e glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului — că după el vine cel mai mare decât dânsul, căruia nu e vrednic a-i deslega curelele încălțămintelor — că el botează cu apă spre pocăință, dar cel care vine după dânsul, va boteza cu Spiritul și cu foc, și alte multe, cu cari mângăia poporul.

Sf. Ioan a fost învrednicit nu numai să-l vază pe Isus, ci să-l și boteze, căci pe când el vorbea poporului despre pocăință veni și Isus din Galilea la Iordan să se boteze dela dânsul. Atunci s'a scoborît Spiritul în chip de porumb peste Isus și s'au auzit glas din ceriu: »Acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați«.

Așa I. C. Sf. Ioan a fost trimis de Dumnezeu ca piatra de hotar între legea veche și nouă; acea a fost trecut și aceasta a fost venit, căci trecut-a după cântarea noastră bisericească — »trecut-a umbra legii și darul a venit«. Sf. Ioan ca cel mai mare dintre cei născuți din muiere — precum ne spune Sf. Scriptură: cu ajutorul Spiritului Sfânt o cunoaște aceasta, și de acea vine a găti calea spre primirea cu vrednicie alui Isus Hristos Serios, credincios împlinitor al legii, modest și retras ca un pustnic, — străin de vin și beutură bețivă — Ioan a petrecut viața sa ca un înger în trup omenesc, în post și rugăciune, în propovăduirea pocăinței, botezarea lui Hristos și îndreptarea la Hristos a tuturor acelora, cari doriau din sinceră inimă mântuirea, care venise deja.

Deci I. C., să ne bucurăm și noi astăzi și să serbăm împreună cu sf. biserică nașterea celui mai mare dintre proroci, ba și celui mai mare dintre cei născuți din muiere. Și precum s'au bucurat bătrânii lui părinți, Zaharie și Elisaveta, că prin nașterea lui le-a luat ocara dintre oameni; tot așa să ne bucurăm și noi de minunata lui naștere, care avea să fie premergătoarea și prevestitoarea venirii lui Isus Hristos, calea, adevărul, viața și mântuirea sufletelor noastre. Căruia mărire și onoare i-se cuvine de la noi și dela toți, cei cari cred în Dânsul, acum și pururea și'n veci. Amin.

I. B.

Insemnări.

Fără comentar. S'a făcut atâta gălăgie de o anume gazetă bisăptămânală și de o anume revistă pretinsă teologică din Sibiiu în jurul broșurei „Gheorghe Lazăr, la o sută de ani dela moartea lui“ de I. P. S. Vasile Suciu și Ioan

Georgescu, încât noi n'am mai aflat de cuviință să ne pronunțăm nici într'un chip în această chestiune. Spre onoarea presei românești de pretutindeni mai semnalăm, că ea n'a aflat de bine să remarce absolut campania pornită de cel ce nu-și dă odihnă oaselor. Acum, însă, că domnul *N.* (icolae) *I.* (orga) și-a spus cuvântul în cauză în „Revista Istorică", anul al X-lea N-le 1—3, Ianuarie—Martie 1924 pag. 54, reproducem și noi această dare de seamă din numita revistă:

„*Bună privire de total asupra Terii Olțului și personalităților pe care le-a dat neamului românesc.* Data nașterii după protocolul morților din Avrig: 5 Iunie 1779 (p. 20). *Interesantă reconstruire a mediului rural, cunoscut bine autorilor.* După d. Ovid Densușianu mențiunea lui Barac ca dascăl în Avrig. Ce urmează e după revelațiile lui Avram Sădean și V. Stoica. Lămuriri despre liceul Piariștilor în Cluj. (Viața sf. Iosif Calasanzio, fundatorul Ordinului, a fost tradusă în românește, în temnița austriacă, dela 1720, de Vlad Boțulescu [de Vlad Boțulescu] de Mălăiești). Pe vremea lui Lazăr era director Croatul Martin Bolla (p. 32). *Știri despre profesorii lui și la școala catolică din Sibiiu. Lazăr s'a distins în toate materiile* (p. 33). Autorii cred încă în calitatea de autor a lui Lazăr asupra „Povățuitorului" (p. 34). Și la Viena însemnarea profesorilor (pp. 36—7). Și despre vizitatorii români acolo (pp. 38—9). Batjocura vieții din București însă e neadmisibilă. Scandalul cu școlarii dela p. 75 este el pe deplin adeverit?"

Fără comentar. X.

Cărți.

Harnicii părinți franciscani din Iași au reușit după multe și mari jertfe să înceapă a scoate în editura proprie numită »Presa bună« o serie de cărticele cu conținut moral. Primele două broșuri »Doctorul Năzdrăvan« tradusă de Mons. Mihai Robu și »Crucea de lemn« tradusă de Mons. Dr. Anton Gabor au și apărut deja. Prețul de exemplar: 4 Lei. Socotind că fac mult bine în popor le recomandăm în atențiunea fraților preoți spre a-le distribuì credincioșilor dornici de învățătură bună.

X.

*

»*Despre rugăciune*«. Din peana învățatului episcop Alexandru al Lugojului, a apărut în editura »Reuniunii pentru misiuni din Dieceza Lugojului« o cărticică cu titlul de mai sus. Invățătura Bisericei e expusă cu cuvintele calde ale inimei iubitoare a zelosului Păstor, dornic de-a îndemna pe oameni la folosirea acestei arme puternice — a rugăciunii — pentru a dobândi ajutoarele atât de necesare dela bunul Dumnezeu. Negreșit va face mare folos credincioșilor și de aceea nu putem recomanda destul răspândirea ei în cercuri cât mai largi.

*

»*Despre misiuni*«. In aceeași editură a apărut și broșura aceasta scrisă de Dr. George Fireza. Onorații preoți să nu omită a-o pune în mânile credincioșilor, putându-se ceti cu mare folos sufletesc.

*

»*Sfinții Părinți. Ce spun ei despre Papa?*« A apărut în editura »Librăriei Diecezane — Lugoj« scrisă de harnicul preot Dr. G. Fireza. In timpul acesta, când »neodihniții« cearcă pe toate căile și întrigile bizantine să abată pe românii noștri dela urmarea singurei adevărate învățături a Bisericei catolice, e bine venită aceasta carte, în care se arată vădit, că toți sfinții părinți aievea »ortodoxi« au recunoscut cu scrisul și cu fapta pe Papa dela Roma de cap văzut al Bisericei lui Isus Hristos.

*

»*Credința mea*«. In aceeași editură a apărut și broșura aceasta scrisă de inimosul preot Iuliu Pop. Se arată chiar din cărțile folosite și de neuniți, că adevărata biserică a lui Hristos e Biserica catolică. Scrisul și-l sfârșește cu aceste bărbătești cuvinte: »Sunt hotărît a trăi și a muri în sfânta Biserică catolică și cu capul ei Petru, carele are în mâna sa cheile fericirii mele veșnice«.

*

»*Unirea Românilor din Șeitin și jur*«. Inimosul protopop din Oradea-mare Ghcorghe Maior în aceasta broșură răspunde foarte documentat îndrăzneților bârfeli aduse de asesorul neunit Dr. Gheorghe Ciuhandu din Arad, bisericii noastre.

X.

Blaj. Tipografia Seminarului.

Digital Cluj - Central University Library Cluj

Cărți bisericești:

Apostolul sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., leg. cu călcâiu de piele . . . . . 200·—
Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, 20·—
Euhologiu, leg. în pânză . . . . . 120·—
Liturgier, leg. în pânză . . . . . 120·—
Orologier, leg. în pânză . . . . . 120·—
Octoih mic 8°, leg. simplu . . . . . 50·—
Pentecostar mic leg. simplu . . . . . 50·—
Octoih și Pentecostar legat într'una . . . . . 75·—
Prohodul Domnului Nostru Isus Hristos . . 4·—
Psaltire, broș simplă . . . . . 50·—
Triod, legat cu călcâiu de piele . . . . . 280·—
Rânduiala sf. Ungeri, carea se cântă de un preot 2·—
Strajnic, ciril, legat . . . . . 60·—
Acatistier, carte de rugăciuni, leg. . . . . 30·—
Paraclisul, carte de rugăciuni, legat . . . . 8·—

Antologion sau **Mineiul**, carele cuprinde în sine slujbele dumnezeeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților peste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

Tomul I. leg. cu călcâiu de piele . . 350·—
Tomul II. III. leg. „ . „ . . 500·—
EVANGELIA leg. „ „ . . . 300·—

Se află de vânzare la:

LIBRĂRIA SEMINARULUI

Blaj, jud. Alba de jos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut! **A apărut!**

Viața și Operele

Episcopului

Dr. Demetriu Radu

Volumul I

PREDICI.

Prețul: 50 Lei.

Predicele aceste ale Ilustrului defunct vrednicesc întreaga noastră luare aminte. Le recomandăm cu căldură tuturor, dar mai ales preoțimii.

FERICITA TERESA

DE PRUNCUL ISUS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Să nu lipsească din casa nici unui creștin. Prin întrepunerea Fericitei Teresa Dumnezeu vindecă multe dureri sufletești și trupești. — Ediția a III-a.

Prețul 2 Lei.